מחוון: מבחן בהלכה: הלכות שבת

מחוון של המורה החדש. לקבל כל תשובה נכונה ומנומקת, גם בניסוח אחר. בסוגריים: מקור התשובה (לידיעת המורה; לא נדרש מן התלמידים אלא אם השאלה מבקשת מקור). כשיש מנהגים שונים, לקבל כל מנהג מוכר ולכבד את מנהג הבית של התלמיד.

1 **חלק א:** "זכור" (שמות כ, ח); "שמור" (דברים ה, יב). (2 נק' לכל מילה.)

2 **חלק א:** ג. 39: "אבות מלאכות ארבעים חסר אחת" (משנה שבת ז, ב).

3 **חלק א:** ג. "עד שיראו שלשה כוכבים קטנים ולא יהיו מפוזרים אלא רצופים" (שולחן ערוך רצג, ב). לקבל גם: בצאת השבת לפי לוח הזמנים.

4 **חלק א:** יין, בשמים, נר, הבדלה (שולחן ערוך רצו, א). (1 נק' לכל אות.)

5 **חלק א:** ב. שתי ככרות שלמות (שולחן ערוך רעד, א), לזכר המן שירד ביום שישי במנה כפולה.

6 **חלק א:** "אין קידוש אלא במקום סעודה" (שולחן ערוך רעג, א): מקדשים במקום שבו אוכלים את הסעודה.

7 **חלק ב:** א. אב מלאכה: אחת מ-39 המלאכות שנמנו במשנה (שנעשו במשכן). תולדה: מלאכה הדומה לאב במטרתה ובאופן שלה, ואסורה כמותו. (2 נק' לכל הגדרה.) ב. בשני המקרים המטרה היא לגרום לצמח לגדול; לכן השקיה היא תולדה של זורע (רמב"ם, שבת ח, ב). (4 נק')

8 **חלק ב:** "זכור" ו"שמור" נאמרו בדיבור אחד, ולכן הם קשורים: מי שחייב ב"שמור" (באיסורי המלאכה, והנשים חייבות בהם כמו כל לא תעשה) חייב גם ב"זכור" (בקידוש). לכן נשים חייבות בקידוש מן התורה, ויכולות להוציא גם גברים (שולחן ערוך רעא, ב).

9 **חלק ב:** א. "זהו כבודו שמכבד השבת": מי שמכין בעצמו מראה שהשבת חשובה לו, ואין בזה פגיעה בכבודו אלא להפך (שולחן ערוך רנ, א). (4 נק') ב. כל דוגמה מתאימה: סידור הבית, עריכת השולחן, קילוף ירקות, צחצוח נעליים, פינוי כלי חול. (2 נק')

10 **חלק ב:** תוספת שבת: להוסיף מן החול על הקודש, כלומר לקבל את השבת מעט לפני שמתחילה (שולחן ערוך רסא, ב) (3 נק'). הדלקת אש היא מלאכה האסורה בשבת ("לא תבערו אש", שמות לה, ג), ולכן חייבים להדליק לפני כניסת השבת; נהוג להדליק כמה דקות לפני השקיעה, לפי לוח הזמנים ומנהג המקום. (3 נק')

11 **חלק ג:** "מחר אני קונה אופניים": אסור, תכנון קנייה ועסקים של חול (שולחן ערוך שז, א). "איזו סעודה טעימה": מותר, זה עונג שבת. "בוא נסגור כמה אני משלם": אסור, דיבור על עסקים ושכר. (2 נק' לכל שורה, 2 נק' להסבר.)

12 **חלק ג:** מותר לשתות מים; אסור לאכול או לשתות משקים אחרים (גם יין) מן החשיכה עד שמבדילים (שולחן ערוך רצט, א). לקבל גם: שתבדיל בעצמה או תשמע הבדלה ואז תאכל. (3 נק' לכל חלק.)

13 **חלק ד:** (4 נק' לכל סעיף) פטיש הוא "כלי שמלאכתו לאיסור". א. מותר: לצורך גופו, להשתמש בו לדבר המותר (כמו "קורנס לפצוע בו אגוזים"). ב. מותר: לצורך מקומו, צריכים את המקום שבו הוא מונח. ג. אסור: "מחמה לצל", כשמזיזים רק כדי שלא יינזק או ייגנב (שולחן ערוך שח, ג).

14 **חלק ד:** לחץ בחזה וקושי לנשום הם מצב שיש בו סכנה. "מי שיש לו חולי של סכנה מצוה לחלל עליו את השבת, והזריז הרי זה משובח, והשואל הרי זה שופך דמים" (שולחן ערוך שכח, ב). לכן מתקשרים מיד לעזרה (מד"א, 101) בלי לשאול ובלי לחכות. פיקוח נפש דוחה שבת. (5 נק' לפסיקה, 5 נק' למקור ולהסבר.)

15 **חלק ד:** א. אין איסור בישול: דבר יבש שהתבשל לגמרי לא מתבשל שוב ("אין בישול אחר בישול ביבש"), ומותר להניח אותו ליד האש גם כשהוא כבר קר (שולחן ערוך שיח, ד, טו). את דרך החימום (פלטה, על גבי סיר) עושים לפי הדינים והמנהג שנלמדו בכיתה. (6 נק') ב. לא. בתבשיל לח שהתקרר לגמרי יש בישול אחר בישול (שולחן ערוך שיח, ד), כי חימום הנוזל מחדש הוא כמו בישול (5 נק'). הרמ"א (שיח, טו) מביא שנהגו להקל כשלא התקרר לגמרי (1 נק'; לקבל כל הסבר נכון להבדל).
